

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Velika Colnarska ulica št. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejek, Ljubljana.
Čekovni račun štev. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., štev. 49.

Četrtkovna

»Naprejek« številka

izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo

Kmetijsko-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Jugoslavija — kolonija korupcije.

V absolutističnih časih niso vladali absolutistični suvereni sami, ampak intrige. Intriganti so zlorabljali razne strasti vladarjev in obračali vladarsko voljo po svoje. Vsa umetnost diplomatov je bila v intrigantstvu. Zato v absolutističnih časih niso odločevale stvarne potrebe, ampak slučajnosti.

V parlamentarnih državah se je to bistveno spremenilo. Svobodna tribuna parlamenta je vzela diplomatom intrigantsko orožje iz rok in jih prisilila, da se ravna po stvarnih potrebah. To je prednost parlamentarnih držav.

To prednost parlamentarnih držav mora priznati vsak in priznati jo morajo celo diplomati: mnogokrat slišimo te diplomirane demagoge govoriti, naj politika odneha in naj dobi besedo gospodarstvo.

Politika namreč pri njih ne pomeni skupnega gospodarstva (občinskega, državnega ali svetovnega), ampak le intrige. Ker zaradi intrig gospodarstvo trpi in nastopajo krize, dolžijo intriganti politiko, češ, politika je kriva, dajmo besedo nepolitičnim in strogo nevtralnemu gospodarstvu. A to je seveda le fraza, oni nikakor ne mislijo dati gospodarskim potrebam resnično odločilno besedo, kajti v tem slučaju bi morali dati oblast iz svojih intrigantskih rok in jo izročiti parlamentu.

Intrige in parlamentarizem se izključujejo. Ker pa so intriganti prisiljeni priznati, da je parlamentarizem za doseg stvarnega napredka potreben, zato imamo poleg resnično parlamentarnih tudi lažnivo parlamentarne države.

Taka lažnivo parlamentarna država je tudi Jugoslavija. Naš parlament ni parlament, ampak igrača v rokah vlade. On ne postavlja vlad, ampak vlade postavljajo in odstavljajo njega. Parlament ne more vreči vlado, pač pa vlada lahko razpusti parlament, ali ga pošlje na počitnice, ali pa mu natakne nagobčnik. Tudi volitve dela vlada, tudi volitve niso izraz narodove volje, ampak odločujejo pri njih slučajnosti — to namreč, ali se je posrečila ta ali ona intriga te ali one vladne skupine. Če se hoče pokazati resnična narodova volja, jo potlačijo. Dokazov za to je dovolj, zadošča pa opozoritev, da vodijo vse skupine hud boj med seboj za doseg volilnega mandata, torej za vladno moč v času volitev...

V taki lažnivo parlamentarni državi se godi proletariatu še slabše nego v absolutistični državi. Absolutistična država si vsaj v nekaterih slučajih lahko priroji in ohrani neodvisnost, da vsaj pred tuji ubrani svoj narod in ga izkorišča le sama. Vlada v tem slučaju vsaj toliko pazi na stvarne potrebe naroda, da ostane dobra molzna krava. Kakor kmet ve, da krava pri gobcu molze, tako ve tudi absolutistična vlada in se po tem ravna, če ima vsaj nekaj stalnosti. Nasprotno pa v lažnivo parlamentarnih državah vlada nikdar ne ve, kdaj bo padla, zato izkorišča trenutek.

Kakor se pijanec ne meni za bodočnost svojih otrok ampak pravi: »Saj smo le enkrat na svetu!«, tako taka vlada ne skrbi za narodno bodočnost,

ampak si misli: »Saj smo le enkrat na vladi!« Kakor se pijanec ne meni za to, če njegove zapuščene otroke izkoriščajo drugi, tako je tudi taki vladi vseeno, kdo in kako izkorišča narod. Samo da ima on za pijačo, samo da ima ona profit — to je glavno za oba, oba pravita: »Po nas pride lahko vesoljni potop!«

A tudi če bi taka vlada hotela, bi ne mogla rešiti svojega naroda pred tujim izkoriščanjem. Če bi ga rešila, bi ga rešila tudi pred seboj — kajti obojno izkoriščanje je med seboj v ozki zvezi. Kdor hoče v lažnivo parlamentarni državi izkoriščati svoj narod, mora to delati tajno, a tuji take tajnosti vendarle vidijo in bi jih ne dovolili, če bi ne bilo izkoriščanje dovoljeno — tudi njim...

Na zahtevo angleškega poslanika je začela naša vlada tlačiti naš narod v Mežiški dolini. Neka angleška družba je po prevratu prav poceni kupila mežiški svinčeni rudnik, ki je za Nemce zgubil svojo vrednost, ko ga je naša vlada sekvestrirala. Ko je prešel iz nemških rok v angleške, je bil takoj »v prijateljskih rokah« in zato svoboden. Angleži so ga izkoriščali po notah. Država ni znala pregledati in kontrolirati rudniške bilance, šele občina je bila zmožna tega, oziroma soc. demokratična organizacija, ki je imela v občini dvetretjinsko večino. Učitelj Vinko Möderndorfer je popisal te zadeve v svoji letošnji brošuri »Boji in napredek mežiških rudarjev«. Ne da bi sploh kdaj videl njih bilance, ker se občinam bilance ne predlagajo, je po produkciji in ceni svinca nekdanj in zdaj ugotovil, da je edinole na temelju ponarejene bilance mogoče, da plačuje rudnik tako majhne davke.

Vsak bi mislil, da ga bo rudnik za tak očitok tožil pri sodišču. A to se ni zgodilo, rudnik je vedel, da ne sme priti do razprave o njegovih profitih. Zato se je obrnil do angleškega poslanika in ta je nastopil pri naši vladi z zahtevo, naj prisilne na mežiške — komuniste.

Ne verjamemo, da bi angleški poslanik vedel, za kaj gre v Mežici, najbrž bi se za ponarejene bilance ne potezal, še manj pa našim soc. demokratom v Mežici očital komunizem. Vemo pa, da so podrejeni organi res pritiskali: razpustili so krajevni šolski svet, razpustili občinski odbor. Ko so odpravili občinsko samoupravo, so segli tudi dalje in predstavili učitelja Möderndorferja iz Mežice k Sv. Barbari v Haložah, na hrvaško mejo.

Pri intervenciji v Beogradu so se podrejeni uradniki izgovarjali, da oni niso krivi, vse da je storjeno v zaščito države, na zahtevo angleškega poslanika. Mnogokratna kršitev zakona — na zahtevo tuje države? Ali smo angleška kolonija?

O, da bi bili angleška kolonija. Ne bi se v tem slučaju gazili zakoni, kajti na Angleškem imajo parlamentari- zem. Mi smo le kolonija korupcije.

Ko je Anglež v Mežici videl, da naše oblasti na migljaj angleškega poslanika storijo še več nego je upal, je dobil korajžjo in začel odpuščati delavske zapuščane. V ponedeljek so trije dobili odpoved, čeprav je po zakonu to nemogoče. A na mežiških rudarjih si bo skrhil svoje zobe, kajti ti si služijo svoj kruh z delom, ne s

korupcijo. Ti ne bodo uklonili tilnika kakor oni, ki se bojijo za svoje stolčke, ampak si bodo z delom tudi drugod zaslužili kruha, ni treba da so korupciji pokorni. Rudarji tudi ne bodo gazili zakonov, si ne bomo sami lastili sodne oblasti, kakor si je lastijo korupcionirani upravni uradniki, ampak bodo reševali svoj pošten boj pred sodišči, v najvišji instanci pred vso javnostjo.

Rudarji bodo dokazali, da spadajo pod zakon o zaščiti države tisti, ki gazijo zakon, ne pa tisti, ki si pošteno služijo svoj kruh.

Ne bomo več dolgo kolonija korupcije!

Kriza v državi — kriza med delavstvom.

Osemletnica obstoja SHS države pri- naša zopet krizo vlade takozvanega »narodnega sporazuma«. Nad šest- najst vlad smo preživeli v teh osmih letih. Ne mine pol leta in zopet kriza. Vse stranke so se že vrstile na vladi. Srbska radikalna je skoraj zmeraj na vladi: enkrat s Korošcem, večkrat s Pribičevićem, parkrat z demokratsko srbsko, parkrat s hrvaškimi liberalci, parkrat sama kot volilna vlada, pa z muslimani, pa zopet s Pribičevićem, nazadnje z Radićem. Srbijanska demo- kratska je bila tudi parkrat na vladi. Celo g. Kristan je konsolidiral z njo skupaj državo in razkosal socialno de- mokracijo! — Tudi samostojna kme- tijska je poskušala parkrat srečo. Pro- tič-Korošec, Pašić-Protič, Vesnić-Dra- šković, Pašić-Spaho, Pašić-Džemijet, Pašić-Zajednica, Pašić-Pribičević, Da- vidović-Korošec, Pašić-Radić, Uzuno- vić-P. Radić, Uzunović-Nikić —! Kma- lu bo zmanjkalo alfabetskih črk, da bi se označile vse razne vlade.

Topot je izbruhnila kriza zaradi spo- ra med srbskimi radikali. Desno krilo pod vodstvom pašičevcev je odločno proti narodnemu sporazumu z Radi- ćem. Spor se suče okoli dalmatinske- ga agrarnega zakona, okoli izenačenja davkov in pa okoli ankete proti ko- rupciji — v znani aferi R. Pašića. To- da vsi spori so le zunanji povod krize.

Notranji in pravi vzrok krize je v tem, da skuša srbska buržoazija vla- dati absolutistično brez prave kontro- le s strani hrvaške, slovenske in bo- sanske. To pa je mogoče samo nasil- no, ker je hrvaška buržoazija dobro organizirana gospodarsko in politično, slovenska sicer dokaj slabše, vendar čedalje boljše.

Te večne krize in spori ter boji za oblast v državi bodo še dolgo trajali. Vsakokratna vlada je namreč vrhovni upravitelj celokupnega državnega ka- pitalizma, ki predstavlja doberšen del celokupnega gospodarstva, celo odlo- čujoč del. Ker pa ni zakonov, ki bi regulirali vladno upravo nad državnim kapitalizmom, se ta upravlja od vlade do vlade — od danes na jutri. Korup- cija je neminovna in bo trajala vse do- tlej, dokler ne bo zavednost delavcev in kmetov zrastle do take organizira- ne moči, da bo dosegla delavsko- kmečko-uradniško kontrolo nad celo- kupnim državnim gospodarstvom. Ljudstvo v teh krizah nima nobene be- sede — ono mora molčati ter drago plačevati stroške teh kriz.

Pašičevci, kot najizrazitejši pred-

stavniki srbske hegemonistične bur- žoazije, se hočejo obdržati na vsak na- čin na krmilu in na oblasti. Vsako sredstvo jim je dobrodošlo za doseg tega cilja.

Enaka kriza vlada med delavstvom od takrat, ko so socialpatrioti kot manjšina med delavstvom dobili od vlade poklonjene delavske domove, delavske zbornice in druge institucije, ki jih plačuje celokupno delavstvo s svojimi prispevki. Pašičevci so manj- šina, pa hočejo absolutno vladati. — Manjšina pa lahko vlada nad večino samo z nasiljem, s kapitalom, ki znači gospodarsko nasilje. Oboji govorijo o enotnosti. Pašičevci o osvobojenju in zedinjenju naroda — socialpatriotje o zedinjenju proletariata. Ali oboji stvarno vršijo razkol: med Srbi, Hrvati in Slovenci — so vedno večja nasprot- stva, med delavstvom vsak mesec no- va stranka, nova kombinacija.

Kdaj bo kriz konec? V državi, kadar bo zavladala demokracija — to je or- ganizirana večina ljudstva: to so de- lavci in kmetje in nameščenci. To ljud- stvo pa bo le takrat organizirano, ka- dar se bo zavedalo svojih interesov in potrebe, potem samostojne organi- zacije branijo te interese.

Med proletariatom bo kriza pre- stala tisti čas, ko bo zavladala pro- letarska demokracija v vseh delav- skih institucijah in organizacijah. Ta demokracija ne bo prišla sama po se- bi. Za njo se morajo boriti vsi tisti, ki se zavedajo, da brez nje ne more biti proletariatu boljše. Da pa se bomo uspešno borili, se moramo organizi- rati vsi tisti, ki smo spoznali, da je rešitev v zavednosti, da samo zaved- nost omogoča proletarsko demokra- cijo.

Proletarska demokracija bo tudi močan faktor splošnega napredka. — Kmetje in nameščenci ter neorganizirani delavci, ki danes stopajo skupaj pod enim bandom z buržoazijo — se bodo naslonili in zvezali v boj proti velekapitalu, korupciji in nasilju — s proletarsko demokracijo.

Jasno je, da je proletarska demo- kracija predpogoj napredka in konso- lidacije gospodarstva, predpogoj vsa- kega političnega napredka. Organizirajmo se torej takoj in odpirajmo oči vsem zatiranim, izkoriščanim in rev- nim.

Vsem proletarskim organi- zacijam!

NAPAD KAPITALA NA DELAV- STVO KOROŠKE.

Boj za samoupravo.

V najvažnejši industrijski občini naše Koroške, v Mežici, je velik svin- čen rudnik, ki je prešel po prevratu v last angleške delniške družbe. Ve- čina prebivalstva cele te koroške do- line tvori industrijsko delavstvo.

Socialna demokracija je v dobi naj- hušje reakcije ostala enotna in soli- darna ter je zato v času, ko je povsod drugod politična moč delavstva pa- dala, napredovala, dobila pri volitvah v občine zaupanje večine prebival- stva.

Rdeče občinske uprave na Koro- škem so bile trn v peti angleškim ka- pitalistom, ki smatrajo to dolino za domeno svojega brezobzirnega izko- riščanja. Takoj so se našli sluge tega inozemskega kapitala, ki so začeli pod

krinko patriotizma ščititi angleške kapitalistične interese ter rovariti in cepiti delavsko solidarnost. Navzlic delu razkolnikov, lažisocialistov, pa je ostala največja občina v Mežici solidarna s socialno demokracijo, ki je dobila pri zadnjih volitvah dve tretjinski večino glasov. Delavski krajni šolski svet in občinski svet je ta leta z vnebo in z uspehom branil interese občanov proti kapitalu. Navzlic odporu kapitala in njihovih agentov je zrasla v teh letih najmodernejša meščanska in ljudska šola, je zgrajen vodovod. V projektu je zgradba občinske stanovanjske hiše, rudarsko dežje okrevališče, občinska elektrarna in druga celi občini koristna podjetja. Ker pa plačuje angleški kapital iz svojih večmilijonskih letnih dobičkov 97 odstotkov občinskih doklad, je dosegel, da je oblast protizakonito razpustila občinski svet in krajni šol. svet.

Opogumljen po tem reakcionarnem činu je angleški kapital odpustil od dela tri zaupnike, ki so delovali v občini in grozi z nadaljnjimi odpusti.

Sodrug! tovariši, svobodoljubni državljani! Ali naj te mahinacije kapitala molče dopuščamo? Ali ni dolžnost vseh svobodoljubnih državljanov, da branijo avtonomne pravice občine proti inozemskemu kapitalu? Ali ni naša dolžnost, da branimo kulturne in gospodarske pridobitve in samoupravo naše obmejne koroške občine? Stvar mežiških rudarjev, ki tvorijo večino prebivalstva v tem kraju, je stvar vsega delavstva. Njihova zmaga je zmaga vsega delavstva! Branimo delavsko občino. Na shodih, sestankih, protestirajmo proti nasilju kapitala! Zbirajmo prispevke za produk-

cijski sklad, da bo poskrbljeno za delo in zaslužek za odpuščene delavce, ki so zgubili delo, ker so se borili za pravice Dela proti kapitalu. Razkrinkajmo »Jutrovec«, ki zagovarja to nasilje kot sovražniki vsake samouprave in zagovorniki inozemskega kapitala. Objasnimo vsem svinčeno afero in korupcijo z drž. imetjem.

Delavci, proletarci! Združimo se v zavedne organizacije, da bomo uspešno odbijali napade kapitala!

Vsakihi 100 rudarjev, ki delajo, lahko prehrani po enega odpuščenega rudarja, če da vsak od svojega zaslužka le 1%. Zavedni odpuščeni rudarji pa te podpore ne bodo jemali za brezdelje, ampak bodo vršili vsak po svoji zmocnosti kako produktivno delo, tako da se zbrana podpora ne bo zgubljala v pesku, ampak bo ostala in pomnožila delavski produktijski sklad, iz katerega bodo rastla produktijska sredstva delavskega razreda in ostala v skupni lasti in skupni upravi tega razreda, za zdaj v upravi Kmetiskodelavske zveze, torej v upravi najzavednejšega dela proletariata, ki vodi javne račune in ki nikomur ne brani scudeležbe.

Sodrug! Pristopajte k obrambi delavskega razreda!

Darovi se bodo objavljali v »Napreju«, za vloge v produktijski sklad pa dobi vsak posebno potrdilo, na katerem je tudi razloženo, v katerem slučaju dobi svojo vlogo nazaj.

Odzovite se hitro, to pa tembolj, ker ne smemo vsega časa porabiti za obrambo, ampak moramo vedeti, da nam hočejo kapitalisti vzeti agitacijsko sposobnost v volilnem boju! Na delo!

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

Skupen nastop delavstva pri volitvah v oblastno skupščino

Pod tem naslovom prinaša od Kristana podarjena »Delavska politika« zelo karakterističen proglas, podpisan od Ljubljanske Oblastne organizacije SSJ in Delavske kmečke skupine »Zedinjenje« brez imen. Pravijo: »Naveličali smo se nekonsolidiranih razmer v delavskem pokretu.« Sami torej priznajo, da so te nekonsolidirane razmere dosedaj mirno prenašali. Glej, glej, sedaj so se pa kar naenkrat naveličali! Mnogo bi bilo bolje, da niso te nekonsolidirane razmere ustvarjali! Čemu pa so dosedaj razbijali stranko? Čemu so ustanavljali »Socialista«, »Rdeči prapor«, dnevnik »Delavska politika« — ki so po kratkem delovanju v Gospodu zaspali? Čemu so ustanavljali vedno nove organizacije in to pred vsakimi volitvami? Če so se tega razkolniškega dela naveličali, je to res napredek. Toda v isti sapi sami sebe tolčejo po zobeh tako-le: »Letos poteka trideset let, odkar se je v Sloveniji ustanovila jugoslovanska socialnodemokratska stranka. — To obletnico bomo najlepše praznovali s tem, da se razcepljene naše vrste zopet združijo v enotno socialistično stranko... Lepo! Našo stranko, ki obhaja 30letnico, ste zapustili, ker niste hoteli izvrševati njegovega programa in pravilnika. Ustanovili ste nešteto listov in organizacij v boju proti stranki matici. Sedaj pa jamrate nad razkolom in pozivate delavstvo, da se združi v vaši razkolniški socialistični partiji, ki živi od milosti Kristanove »Delavske politike«!

Zvezo par bivših komunistov s kristanovci proglašate za skupni nastop delavstva! Mar res smatrate delavstvo za nezrelo in neuko živino, kakor ga smatrajo vaši prijatelji pašičevci? Silno se motite, kakor ste se zmotili z ustanavljanjem »Socialista«, »Rdeče

praproti« in »Delavske Kristanove politike«. Zastonj ste potrošili temne fonde, zastonj ste metali najlepše fraze o zedinjenju. Delavstvo vašim besedam ne verjame. Delavstvo gleda vaša dela. Po vaših delih vas sodi, kakor sodi kapitalista po njegovem delu, a ne po njegovih lepih besedah.

Naveličali ste se nekonsolidiranih razmer, a v eni sapi raznašate veliko laž o skupnem nastopu delavstva med nezavedne, da jih še bolj zmešate. »Za delavsko zmago pri oblastnih volitvah« pišete z debelimi črkami, dasi ravno konstatirate, da ste se naveličali nekonsolidiranih razmer. V volilnem proglasu na delovni narod Slovenije hočete poleg vsega drugega, »da morajo« opozicijske meščanske stranke »spričo teh volitev, ki so najbolj dokaz vsesplošnega poloma njihove sedemletne številne ustavne, lažavtonomistične, lažiseparatistične in lažicentralistične (!!!) politike... obsoditi ves sedanji režim in prisiliti sedanjo lažnivo vladno večino, da izroči uzurpirano vladno oblast strankam, ki hočejo delati za produktiven narod in ne za nasilnike, lenuhe, korupcioniste, sleparje, tatove...« itd.

Kdor prečita te vaše zmešane stavke, se mu morajo zježiti lasje na glavi pred mislijo, da bi tak proglas na delavni narod — rodil uspehe. Ali res smatrate delavni narod Slovenije za blazen in zmešan, da bo sledil vaši blazni in zmešani politiki, ki jo predstavljate za politiko »združenega proletariata« — !?

Samo skupni nastop zavednega in organiziranega delavstva bo z vztrajnim delom, neprestanim delom in požrtvovanjem ne samo pri volitvah, temveč pri vsakodnevnih bojih s pomočjo svoje delavske organizacije odstranil današnje nekonsolidirane razmere, ki jih tako vztrajno pomagate ustvarjati svojemu zavezniku kapitalu.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz, 27.XI. 1926	Din	12.427,15
Franc burjak, Helena p. Crna	Din	5.—
Blaž Zagar, Helena p. Crna	Din	5.—
Karol Hinterberger, I. p. C.	Din	10.—
Ivan Mave, Helena p. Crna	Din	5.—
Josip Golob, Helena p. Crna	Din	5.—
Jurij Libanik, Helena p. Crna	Din	5.—
Avugust Knez, Helena p. Crna	Din	5.—
Jakob Trona, Helena p. Crna	Din	10.—
Anton Faganel, Kakek	Din	1.—
Anton Kocan, Mežica	Din	2.—
Herman Koprivnik, Mežica	Din	2.—
Ferdinand Janže, Mežica	Din	1.—
Ožbald Jež, Mežica	Din	3.—
Ivan Breznik, Mežica	Din	2.—
Ivan Pestotnik, Mežica	Din	5.—
Antoa Slak, Mežica	Din	5.—
Josip Topler, Mežica	Din	8.—
Helena Knezova, Mežica	Din	5.—
Neža Ozimčeva, Mežica	Din	5.—
M. K., Vrhnika	Din	100.—

Skupaj . . . Din 12.519,15

Seja načelstva JSDS in KDZ se bo vršila v nedeljo 5. decembra ob 8. uri v prostorih centralnega tajništva v Ljubljani, Vel. Colnarska ulica 19. — Istotam se bo vršila ob 11. uri konferenca za Ljubljansko oblastvo z dnevnim redom: 1. Nastop pri volitvah v Oblastne skupščine. 2. Razno. — Povabili smo vse organizacije v Ljubljanski oblasti, da pošljejo svoje delegate in tudi posamezne zaupnike iz krajev, kjer ni organizacije.

Konferenca za Mariborsko oblast se bo vršila v sredo 8. decembra v Celju. Čas in kraj bo organizacijam sporočilo okrogno tajništvo v Celju pisмено.

Člani ljubljanske krajevene organizacije naj se udeležijo v nedeljo 5. XII. 1926 ob 11. uri v tajništvu Velika colnarska ulica 19 konference in sestanka za ljubljansko okrožje. Dnevni red: Nastop pri volitvah v oblastne skupščine in raznoterosti. — Predsednik.

Vršijo se pogajanja za skupni nastop pri volitvah v oblastne skupščine na poziv skupine DKL med njo, SPJ, grupo »Zedinjenje« in JSDS. Drugi tozadevni sestanek se bo vršil v petek ob pol 20. uri v Delavskem domu na Markovem trgu v II. nadstropju. — Delavci, pridite, da slišite in spoznate!

Jesenice. Redni članski sestanek kraj. pol. organizacije JSDS se bo vršil v soboto 4. decembra ob 18. uri v gostilni Lovro Noč-a (Pri Čebularju). Ker se bo na sestanku razpravljalo o volitvah v oblastne skupščine, vabimo tudi sodruge iz Gorji in sploh vse sodruge iz Radovljiskega okraja, da se sestanka udeležijo.

Vrhnika. Članski sestanek kraj. organizacije JSDS in KDZ na Vrhniki se bo vršil v sredo, dne 8. decembra ob pol 9. uri zjutraj v gostilni »pri Jurcu«. Dnevni red: Oblastne volitve. Odbor.

Težki tisočaki gredo za zdravila pa še je vse bolno. Že pri otrocih se začne: zaostalost v rasti, bledolichnost, da celo nervoznost so vsakdanji pojavi. Kje so vzroki? Pri otrocih morejo biti predvsem v napačni prehrani. Ali jim ne dajete pogosto strupov? Kaj dobijo Vaši otroci za zajutrek, za južino? Ali veste, da je prava kava strup? Ali poznate Žiko? Ali Vam je znano, da otroci, ki pijejo Žiko, ne poznajo bledice, da so zdravi kakor dren?

Najboljši šivalni stroj in kolo

le edino!

za dom, obrt in industrijo v vseh oprelih.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezanju b. brezplačen.

Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

lizu Prešernovega spomen.

Naši celi današnji nakladi je priložena posebno zanimiva priloga poznane bančne tvrdke: Bančna komanditna družba A. Rein in drug v Zagrebu, katero našim cenj. čitalcem priporočamo. — Ta splošna, od vseh priznana točnost in solidnost omenjene tvrdke, od-

govarja s sijajnimi uspehi svojim odjemalcem ter se je dokazalo, da velja ta tvrdka za največjo in najpomembnejšo teh vrst.

Miklavž darila že kupuje,

da pridno deco obdaruje.

Da tudi Vam prinese kaj,

naročil naš je »BUDDHA« čaj!

K razpravi o socialnem zavarovanju.

Po znani anketi o socialnem zavarovanju, sklicani po strokovni komisiji v Ljubljani so prinesli razni delavski časopisi dolge članke. Prvi je podal poročilo o debati te ankete »Napreje«, ki je med drugim povedal tudi to, kako so nekateri debaterji na anketi grdo napadali uradništvo ekspozitur, češ, da le to podražuje upravne stroške zavarovanja, ker vrši to uradništvo neproduktivno delo. Golmajer se je drznil celo izjaviti, da uradništvo ekspozitur nič ne dela. To poročilo »Napreje« se lahko smatra avtentično resnično, ker se ni upal niti eden od imenovanih, tudi g. Golmajer ne, reagirati na »Naprejevo« poročilo, kljub temu, da se gospodje lahko zavedajo, da jih prizadeto uradništvo ekspozitur odslej sploh ne smatra več za resne zastopnike v delavskih vrstah, še manj pa za socialiste. »Delavska politika« je skušala to poročilo nekoliko omiliti. Članek v »Del. pol.« priobčen po M. Čobalu iz seje upravnega odbora oziroma ravnateljstva OUDZ je zunanje delavstvo sicer precej pomiril, toda ni pa mogel razpršiti meglenega poročila »Del. politike« v tozadevnem drugem članku in »Delavcu« v št. 22, kjer se med vrsticami in nejasnimi izjavami namiguje, da bi bila ukinitvev ekspozitur vendarle umestna. Logika strokovnjaka, katerega precizira »Delavec« je najboljša v trditvi, da je delavec (zavarovavec) nuditi čimprejšnja gmotna pomoč. Kako si članek zamišlja to čimprejšnjo pomoč z ukinitvijo ekspozitur ne razumemo. Po njegovem bo n. pr. ekspozitura v Celju izplačevala hranarino in druge dajatve zavarovancem iz sedanjega zdravniškega okoliša ekspoziture v Konjicah, v Krškem, v Šoštanju in v Celju, bo li to hitrejša in cenejša gmotna pomoč, če se bodo zavarovanci in njih svoji moralni voziti z železnico, avtomobili itd. v Celje, kakor če bi se dajatve izplačevale na sedežih vseh sedaj obstoječih ekspozitur. (Op. ur. Ali še boljše redno nakazovale na dom.) Še bolj čudna logika strokovnjakov pa se nam zdi pri zaključku navedenega članka, ki propagira izplačevanje hranarine po nadzorniku bolnikov, namesto po pošti iz Ljubljane. To bi bilo idealno, toda praktično neizvedljivo. Recimo n. pr. nadzornik bolnikov v Šoštanju bo imel na eden in isti dan izplačati 5 članom hranarino v Gornjemgradu, 1 članu v Lučah, 1 v Novištiti, 1 v Velenju, 10 v Šoštanju in okolici. Torej v krajih, ki so oddaljeni po 50 do 100 in še več kilometrov drug od drugega poleg tega so ti kraji vezani s slabimi prometnimi zvezami tako, da se bo nadzornik bolnikov samo v gornjegrajskem okolišu mudil vsaj 2 dni. Bolniki v drugih krajih bodo pa še več dni čakali na izplačilo gmotne pomoči.

Ko se bo nadzornik in raznašalec po več dni zopet vrnil na ekspozituro, ga bo že zopet čakala hranarina nekaterih novih članov, morda ravno v istih krajih in nekaj od drugod in hajd zopet v Gornjo savinjsko dolino z železnico ali avtom, plačaj za vožnjo po 90 Din in povrh še dnevnice. To bi res bila Salomonova hitrost v gmotni pomoči zavarovancem in strokovnjakško znižanje upravnih stroškov. Na ta način bi nadzornik bolnikov in inkasant ne bil niti eno, niti drugo. Delati take »strokovnjaške« načrte pri mizi je lahko, izvajati jih v praksi pa je drugače. Glede izplačevanja podpor in hranarine po poštno čekovnem zavodu je razmeroma malo pritožb, tako, da število teh pritožb nikakor ne more odločevati. Zato naj delavstvo zahteva s preudarkom le tisto, kar mu bo res koristilo in to je popolna avtonomija ekspozitur z enostavnim uradnim aparatom. Namišljena modrost »strokovnjakov« bo socialno zavarovanje le še poslabšala, ne pa izboljšala. Kdor tega ne veruje pa naj si predoči za koliko smo z večnimi reformami izboljšali socialno zavarova-

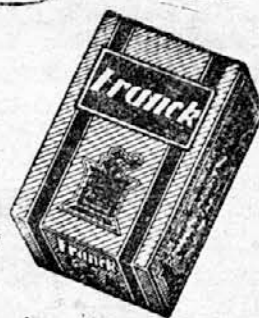

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala le svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

nje od leta 1922. Znaki, ki kažejo populariziranje urada na zunanje, se bodo z novimi neumestnimi reformami ponovno ugonobili.

Jesenice. Glas o razpustu socialno-demokratskega občinskega odbora in krajnega šolskega sveta v Mežici je napravil med tukajšnjim delavstvom vtis splošnega ogorčenja nad krivičnim postopanjem merodajnih oblasti. Zavedamo se, da je brošura »Boji in napredek mežiških rudarjev« za delavstvo zelo poučljiva, za nekatere pa težko prebavljiva. In prav zato je preganjanje sodr. Möderndorferja povsem krivično, kakor je ubijanje resnice nepošteno. Socialni demokratje prav dobro vemo, da je delo in borba mežiških rudarjev zgodovinskega pomena, ker vemo, da se mežiški delavci odločno in upravičeno v podjetju in v občini borijo vztrajno proti izkoriščanju rudniškega vodstva, ki je do zadnjih časov gospodarilo nad ondornimi občani. Prav dobro pa tudi vemo, da je v mežiškem rudniku gospodar angleški velekapital. In zlasti zato se nam prav čudno zdi, kako more najbolj zagrizeno nacionalno časopisje, kakor je »Jutro«, s svojim moderno zavitiim natolcevanjem braniti razne prizadete oblasti in rudniške hlapce. Ali je mar to nacionalna ideja naših »Jutrovcev«, zagovarjati take osebe in izkoriščanje angleškega velekapitala v naši pokrajini med našim delavstvom in kmetom? Ali mar »Jutrovci« čutijo, da je iz nacionalnega vidika škodljivo razsipavanje občinskega denarja za občinski vodovod in zidanje moderne meščanske šole z raznimi izobraževalnimi, kulturnimi in vobče koristnimi drugimi napravami itd.? Ali je mar podpora 100.000 Din zaradi vremenskih ciklonov uboženim poplavljenecem razsipavanje občinskega imetja? Itd., itd. Zato se tudi manjzavedno delavstvo samo že sprašuje in čudi, kako da so »Jutrovci« v zvezi z angleškimi eksponenti. Socialni demokratje se pa ne čudimo, da so v sedanji sosvet postavljeni: rudniški uradnik Ryndyn, neki župnik in bivši župan, sedanji kristanovec Logar itd., saj delajo ti tako kakor kapitalistični interesi zahtevajo. Socialna demokracija pa stremi za drugimi cilji. Delavstvo bo zato lahko sodilo, kdo je pošten in kdo je zastopnik prave nacionalizacije. — Mi Jeseničani se prav bojimo, kaj bo, če zve g. ljubljanski Veliki župan, da so tukajšnji »Jutrovci« in narodni socialisti kompaktno s klerikalci glasovali za katehetske nagrade po 500 Din mesečno za vsakega. Ali ni to res razsipavanje občinskega denarja na protizakonit način? Bati se je, da se tudi tukajšnji klerikalno-jutrovski občinski zastop od strani Jutrovsko orientiranih oblastnikov ne razpusti. Kaj poreče vlada — ne vemo. — Nadalje omenjamo, da odbor koroško-belske občine še do danes ni prejel nikakega od oblasti že odobrenega kredita za reguliranje Save, ki je ob zadnjih velikih poplavalh napravila mnogo škode. Rušila je mostove in hiše, kredit je odobren — denarja pa ne dajo. Ako bi bil že od oblasti pripravljen načrt izveden, bi zadnje deževje ne napravilo toliko škode. Čemu potem taki načrti? Ob last in poslanci vseh meščanskih kapitalističnih frakcij spijo spanje pravičnega, — delavstvo pa trpi na posledicah. Delavstvo sicer moralno obsoja tako postopanje, vendar pa v splošnem tega odpraviti ne more, dokler ni v pokrajini kakor v državi z združenim zavednostjo organizirano v proletarski organizaciji. — Tukajšnji strokovničarji gotovo ne bodo oporekali! Zato apeliramo na vse delavstvo: Pojačajte naše vrste, da bomo zmogni voditi borbo v skupnosti proti skupnemu sovražniku, internacional-

no organiziranemu kapitalu. Proletariatu Mežiške doline pa kličemo: Le z vztrajnim in neupogljivim delom naprej! Z duha svitlim mečem se rušijo postojanke kapitalu. Bodočnost in pravica je na naši strani! V zavednosti pa je naša moč!

KDO JE KRIV?

(Dopis s Koroške Bele.)

Zaradi škode, ki jo je napravila Sava na Koroški Beli in na Javorniku, kjer je že do sedaj odplavila dve delavski hiši, zrušila okrog 200 metrov deželne ceste z mostom vred, ki je vezal občini Koroška Bela in Jesenice z občinama Gorje in Bled in edino prometno cesto na desnem bregu, ki veže vas Dobravo in kjer se nahaja elektrodna tovarna KID, kateri je poplava onemogočila vsak promet razen po železnici ali peš. Škoda je že sedaj ogromna in grozi biti še večja, ker je celo levo obrežje, na katerem se nahajajo delavska stanovanja, iz samega drobnega peska in zato popolnoma neodporno, tako da se od časa do časa zopet pogrezne v vodo večja plast izpodkopane zemlje. Preti nevarnost, da bo voda v najkrajšem času dosegla že tudi nadaljne delavske hiše in stanovanja v območju velikega loka, ki ga je zarezala reka v levo obrežje, in tako uniči zemljo ter zruši tudi strehe nad glavo proletarca-trpina, ki s strahom gleda, kaj bo; pomagati si ne more, kajti vsak poskus, da bi vodo ustavili, je brez uspeha. Javnost povprašuje: Kdo je kriv nesreče in pa ogromne škode, ki je že sedaj, ki že sedaj večkrat presega stroške, ki bi bili nastali, če bi se bila struga zavarovala s primernimi napravami.

Da ne bo javnost v zmoti, in pa, da prekrizamo račune nepoznanim demagogom, ki izrabljajo to priliko, da zvrčajo krivdo na občinski odbor in predvsem na župana in soc. občinski klub, hoteč s tem istočasno oblatiti našo krajevno organizacijo, zato je potrebno, da javnost zve, kaj je resnica in kaj se je od naše strani in pa od

strani občinskega odbora v tej zadevi že ukrenilo.

Ko je ob priliki zadnje povodnji leta 1923 Sava odplavila deželni most, je istega Gradbena direkcija zopet postavila. Zaradi nove struge, ki jo je voda nad mostom zarezala, je bilo nujno potrebno, poskrbeti za varnostne naprave, ki naj bi odbijale vodo od levega brega. Na ta način bi bilo zavarovano nabrežje, cesta in novozgrajeni most. Bivši občinski odbor občine Koroška Bela je vložil prošnjo in natančno popisal situacijo Vel. županu, ki je nato odredil komisijonalni ogled po hidrotehničnem oddelku in ob navzočnosti zastopnika občine in prizadetih občanarjev. Ta ogled se je vršil dne 17. junija 1924 in je bilo na licu mesta ugotovljeno, da je regulacija nujno potrebna, stroške pa naj bi nosile okoliške občine, podjetja in v glavnem država. Že septembra meseca istega leta pa je sklicala krajevna organizacija JSDS javen shod, ki je v tej zadevi sklenil in odposlal resolucijo ministrstvu za poljoprivredo in vode v Beogradu. Še posebe je občinski urad z vlogami opozarjal vse v poštev prihajajoče urade, toda pozitivnega uspeha ni bilo, razen nekaj komisijskih ogledov, kjer se je napravil načrt za regulacijo struge. Ker pa je oilo gradbeni direkciji jasno, da s samim načrtom še ne bo tako kmalu izvršeno delo in ker je uvidevala nujnost, je izdala odlok kranjskogorskega cestnemu okrajnemu odboru, katerega načelnik je gosp. Regovec, naj zgradi zasilne varnostne naprave in istega pozvala, da tozadevno stopi v stik tudi z občinskim odborom v Koroški Beli, ki naj napravi tudi eno traverno, ostalo pa naj napravi okrajni cestni odbor. Načelnik okrajnega odbora g. Regovec pa ni iskal stika z občinskim odborom na Koroški Beli, vendar pa je ta sam sklenil sklicati ogled na licu mesta ter povabil tudi okrajni cestni zastop. G. Regovec kot načelnik pa se zaradi bolezni ni udeležil tistega ogleda, zastopal ga je g.

I. Hrovat z Jesenic. Sklep ogleda je bil izvršiti napravo, ki bo vodo od levega brega odbijala, da bo mogoče izvesti od gradbene direkcije predlagano zavarovanje. To delo je prevzela občina Koroška Bela s pogojem, da k nastalim stroškom prispeva cestni odbor 50 odstotkov. Med časom, ko je občina delo vršila, je g. Regovec okrevljal ter zopet prevzel posle načelnika okr. cestnega odbora, toda samovoljno je pogazil sklepe svojega odbora in ukaz Gradbene direkcije glede odplačila 50% za stroške naprave, ki so znašali skupaj Din 22.884.94. Gradbena direkcija je na licu mesta ugotovila, da je delo pravilno izvršeno ter da stroški odgovarjajo načinu in obsegu izvršenih naprav, zato naj vsaj v teku enega meseca okrajni cestni odbor izplača občini Koroška Bela odpadajoči del. Toda g. Regovec tega še do danes ni izplačal, čeprav je med tem časom ponovno od cestnega odbora dobil nalogo, da mora to izvršiti in se mu je v to svrhu dovolilo tudi najetje posojila v znesku 15.000 Din. To vsoto je še zvišal za 40.000 Din, toda namesto izplačila je sporočil občinskemu uradu, da mu je odbor prepovedal že sedaj izplačati vsoto, temveč da bo to storil šele po preteku enega leta, ko se bo izkazalo, da je naprava res uspešno napravljena. Tako torej, kar je Gradbena direkcija že ugotovila, bo postalo pravomerno šele, ko bo isto potrdil tudi g. Regovec. Iz navedenega bo javnost lahko spoznala, da je občina Koroška Bela napravila, kar je bilo v danih razmerah v njeni moči, in ne more biti odgovorna za dela, ki še niso izvršena in jih občina sama tudi izvršiti ne more, ker nima za to potrebnih sredstev. To javnosti v pojasnilo, da izve resnico. Če bo treba, bomo pa o tem in tudi o drugih zadevah še govorili. — Klub socialističnih občinskih odbornikov.

3. XII. 1926. — 2400.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, džiniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce

edino le pri tvrdki

Josip Petefinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Najnižje cene! Na ve liko in malo

Poceni svinjsko suho meso:

1 kg gnjati s kožico . Din 26—
1 kg rebre brez kože . Din 24—
1 kg karbonalc brez kože Din 24—
1 kg jedilne slanine . . Din 22—
1 kg pitane gosi . . . Din 20—

Zavoje od 5, 10, 15 in 20 kg pošilja poštine prosto po povzetju

Jožef DUCHAČ, Pakrac, Slavonija

Tvornica dežnikov in solčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

prilporeča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Mariborski Ošlak v Mežici. Da preveč napadamo razne »socialiste«, namesto da bi napadali kapitaliste — to nam očitajo vsi kristanovci in njih časopisje. Našim čitateljem ni treba povedati, kako naj se teh očitkov ubranijo, oni že vedo, kaj pomeni kapitalistično sorodstvo. Da pa se predzrne to očitati kristanovski govornik na shodu v Mežici, to je že preveč. Kajti tam vsi vedo, da so kristanovci v enotni fronti s kapitalom, z rudnikom, in da delajo proti rudarjem ter da so zato prišli v komisarski sosvet potem, ko je bil izvoljen občinski svet razpuščen. Trije naši shodi so bili prepovedani, Ošlaku je bil dovoljen — pa ni imel niti enega pristaša, samo naši so bili navzoči. Tudi sam je napadel svojega sodruga Logarja, morebiti zdaj vendarle ne bo več trdil, da »preveč napadamo«!

Demagogi iščejo pri volitvah glasov, pa nič drugega, vse drugo so pripravili za glasove prodati. Socialni demokratje tudi iščejo glasov, a za glasove ne dajo niti ene organizacije, niti programa in načel.

Vi grešite

proti samemu sebi, če zanemarjate Vaše telo, Vaš obraz, Vaše roke, Vaše lase. Prava sredstva za negovanje lepote za Vas in Vašo obitelj so:

Fellerjeva prava kavkaška pomada za obraz in zaščito kože z marko »Elsac«, ona Vam ohrani mladost in lepoto, in jo dela gibko in baržunasto in se vpije v kožo. Strmeli boste, kako hitro Vam ginejo pege, mozolci, sojedci in rdeča mesta in gube na koži.

Fellerjeva močna »Elsac« pomada za rast las zadržuje izpadanje las, preraščanje osivelost, odstranjuje prhljaj, dela krhke lase mehke in gibke in pospešuje rast las.

Za poizkus 2 lončka ene ali pa po 1 lonček od obeh pomad z zavojnino in poštino vred Din 38.—

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar vnaprej, ker se proti povzetju poština zviša za 10 Din.

Naročila nasloviti točno takole:

Eugen V. Feller, lekarnar v Stubici Donji, Elsatr št. 252, Hrvatska.

Fellerjeva mila zdravja in lepote z marko »Elsac«, najplemenitejšje kakovosti, vsebujejo medicinsko preizkušene dobro delujoče sestavine, ter niso torej le navadna toaletna mila. Poizkušajte enkrat:

»ELSA« lilijino mlečno milo,
»ELSA« rumenjakovo milo,
»ELSA« glicerino milo,
»ELSA« boraksovo milo,
»ELSA« katransko milo,
»ELSA« milo za britje.

in nikdar več ne boste hoteli uporabljati drugega mila.

Za poizkus 5 kosov »Elsac« mila že z zavojnino in poštino vred Din 52.—

29.000 parov usnjenih čevljev ! po znižanih cenah !

Ženski:

preje Din 129.—
sedaj Din **99.—**

preje Din 199.—
sedaj Din **169.—**

preje Din 269.—
sedaj Din **229.—**

Moški:

preje Din 229.—
sedaj Din **199.—**

preje Din 269.—
sedaj Din **229.—**

Lakaste
Din **299.—**

Otročji:

usnjeni 22-24 **69.—**
lakasti 22-24 **79.—**

usnjeni 25-28 **79.—**
lakasti 25-28 **89.—**

usnjeni 29-34 **99.—**
lakasti 29-34 **89.—**

Preskrbite se dokler zaloga traja! Ogledajte si naše izložbe!

Vsi k „AMERIKANCU“ v Celje

odeje (koulre) od	Din 140.—	naprej
štofaste moške obleke od	Din 400.—	naprej
štofaste fantovske obleke od	Din 100.—	naprej
cajgaste moške obleke od	Din 150.—	naprej
cajgaste fantovske obleke od	Din 80.—	naprej
cajgaste hlače od	Din 45.—	naprej
moške kape, štofaste od	Din 30.—	naprej
drukiatno od	Din 9.50	naprej
belop l.	Din 10.—	naprej

Ostanki po lastni ceni.

V zalogi velikanska izbira štof, cajgov, svilenih robcev, predpasnikov, srajc, otroških oblek ter vsakovrstnih nogavic.

Ako res hočete štediti in poceni kupiti, potem se prepričajte in pridite k Amerikancu v Celje, pri farni cerkvi.

MODROCE

iz najboljšega domačega
in češkega platna
posteljne mreže
otomane in tapetniške izdelke
nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN
tapetnik

LJUBLJANA, KREKOV TRG 7.

POZOR!

Zopet znižane cene!

Josip Šlibar

POZOR!

Zopet znižane cene!

Ljubljana, Stari trg 21, — poleg Zalaznika

Kontenina rujava Din 7.—, 10.—, 12.—
Kontenine za rjuhe Din 27.—, 29.—, 34.—
Angleški šifoni Din 12.—, 15.—, 19.—
Robci, turci Din 48.—, 70.—, 90.—

Angle ki poplēm
za bluze in srajce Din 36.—, 40.—, 45.—
Različno blago
za ženske obleke Din 9.—, 16.—, 32.—

Čisto volneno blago za ženske šifone
110—130 cm Din 40.—, 70.—, 120.—
Prima moški šofci, lodni, kamgarni in
drugi Din 90.—, 200.—, 300.—

Vsako sredo in soboto prodaja ostankov.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica štev. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.

ERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri tvrdki

I. N. Šoštarič

MARIEOR' Aleksandrova cesta štev. 13.